

Kontrole działalności przedsiębiorców prowadzone przez NFZ

W numerach styczniowym i lutowym „Biuletynu Informacyjnego WIL” opublikowano artykuły dotyczące prawnych aspektów kontroli świadczeniodawców prowadzonych przez NFZ. Warto jednak poświęcić osobną publikację kontrolom dotyczącym działalności gospodarczej przedsiębiorców.

PAWEŁ KAMELA, RADCA PRAWNY
PKAMELA@OIRPWARSZAWA.PL
[HTTP://KAMELA-KANCELARIA.PL](http://KAMELA-KANCELARIA.PL)

Po pierwsze, regulacje prawne w tym zakresie istotnie różnią się od procedur kontrolnych przewidzianych ustawą o świadczeniach zdrowotnych finansowanych z funduszy publicznych oraz rozporządzeniem wykonawczym do tej ustawy i zarządzeniami prezesa NFZ. Po drugie, coraz większa liczba świadczeniodawców to przedsiębiorcy udzielający świadczeń zdrowotnych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Są to lekarze prowadzący indywidualną praktykę lekarską, prywatne przychodnie i szpitale i państwowe szpitale prowadzone w formie spółki kapitałowej (najczęściej sp. z o.o.). Omawiane kontrole dotyczą więc coraz szerszego kręgu lekarzy i właścicieli lecznic.

Kontrole NFZ, jeżeli dotyczą działalności gospodarczej przedsiębiorcy, muszą być przeprowadzane zgodnie z wymogami ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (zwanej dalej usdg), a inne przepisy stosuje się jedynie pomocniczo.

Pogląd o primacie przepisów usdg i obowiązku ich przestrzegania przez NFZ oparty jest przede wszystkim na art. 77 ust. 2 usdg; znajduje on jednak potwierdzenie nie tylko w analizie przepisów prawa, lecz także w orzecznictwie sądów oraz pismach zawierających oficjalne stanowiska ministra gospodarki czy ministra zdrowia. Zwłaszcza stanowisko tego ostatniego ma doniosłe znaczenie prawne, przyjmuje się bowiem, że interpretacja rozporządzenia regulującego tryb kontroli prowadzonych przez NFZ dokonana przez ministra zdrowia to tzw. wykładnia autentyczna i jest ona powszechnie wiążąca. Ponadto minister zdrowia ma uprawnienia nadzorcze wobec NFZ.

Skoro NFZ ma obowiązek dostosowywania swoich kontroli do wymogów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, to nietrafne jest powoływanie się przez tę instytucję na odmienności trybu ustalonego ustawą o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych lub rozporządzeniu wykonawczym Ministra Zdrowia. Należy z całą mocą podkreślić, że tym bardziej bezprawne jest organizowanie tak zwanych wizytacji, których podstawą prawną ma być zarządzenie prezesa NFZ, a które przebiegają bez przestrzegania procedur zawartych w obu wyżej powołanych ustawach i rozporządzeniu ministra zdrowia. Z tego względu minister zdrowia wszczął w marcu 2013 r. procedurę nadzorczą w sprawie tzw. wizytacji NFZ, wyrażając zdecydowanie stanowisko, że tego rodzaju kontrole (wszak wizytacje są *de facto* kontrolami) nie mają podstawy prawnej.

Przepisy zawarte w usdg nakładają na kontrolujących wiele obowiązków, które istotnie modyfikują przebieg kontroli:

- Organ kontroli (NFZ) ma obowiązek zawiadomić o zamiarze przeprowadzenia kontroli z co najmniej 7-dniowym wyprzedzeniem.
- Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej.

PERYSKOP onet.pl

Janusz Skowronek

(Doniesienia opracowane na podstawie Internetu z serwisu – www.onet.pl)

Inteligentny nóż chirurgiczny rozpoznaje chore tkanki

Naukowcy wynaleźli eksperymentalny inteligentny nóż chirurgiczny, który jest w stanie wykryć objętą nowotworem tkankę. Dzięki wynalazkowi chirurdzy będą mieć pewność, że usunęli cały nowotwór – poinformował magazyn naukowy „Science Translational Medicine”.

Chirurdzy z Imperial College London zmodyfikowali tradycyjny, wykorzystywany na całym świecie nóż chirurgiczny, który przy przecinaniu tkanek wykorzystuje wysoką temperaturę. Zmiana polega na tym, że specjalny „elektroniczny nos” noża będzie analizował wydobywający się dym. Czujnik wykrywa subtelną różnicę między dymem wydobywającym się z chorej i zdrowej tkanki, a chirurdzy poznają wyniki analizy w ciągu kilku sekund i nie muszą czekać na rezultaty badania laboratoryjnego.

– *Wyniki są dostępne niemal natychmiast, co pozwala chirurgom na przeprowadzanie procedur z poziomem precyzji, który do tej pory nie był możliwy* – powiedział dr Zoltan Takats, który wynalazł system. Obecnie 1 na 5 pacjentek po usunięciu guza piersi potrzebuje drugiej operacji, aby całkowicie usunąć chorą tkankę – pisze BBC. W przypadku raka płuc jest to 1 do 10. Trwa faza testów klinicznych wynalazku nazwanego iKnife. Pierwsze badania wykazały, że w przypadku analizy tkanek pochodzących od 91 pacjentów nóż wykazał się stuprocentową dokładnością.

Niezwykłe odkrycie – zmodyfikowany wirus HIV leczy

Opracowana przez włoskich lekarzy terapia genowa umożliwiła pokonanie nieuleczalnych dotąd chorób. Dzięki wykorzystaniu zmodyfikowanego wirusa HIV specjalistom z Istituto San Raffaele Telethon per la Terapia Genica (TIGET) w Mediolanie udało

■ Czas wszystkich kontroli NFZ u przedsiębiorcy w roku kalendarzowym nie może przekraczać 12 dni roboczych w wypadku mikroprzedsiębiorców (to jest zatrudniających mniej niż 10 pracowników), 18 dni roboczych w odniesieniu do małych przedsiębiorców (zatrudniających mniej niż 50 pracowników), 24 dni robocze w odniesieniu do średnich przedsiębiorców (zatrudniających mniej niż 250 pracowników), 48 dni roboczych w wypadku pozostałych przedsiębiorców. Dodać należy, iż drugim kryterium kwalifikowania przedsiębiorców do powyższych kategorii jest roczny obrót netto. Jednak w wypadku świadczenia usług medycznych zakontraktowanych przez NFZ decydująca będzie zwykle liczba zatrudnionych.

Jakie są zatem konsekwencje przeprowadzenia przez NFZ kontroli (czy też wizytacji) niezgodnej z wymogami ustawy o swobodzie działalności gospodarczej?

Po pierwsze, dowody uzyskane w toku kontroli przeprowadzonej niezgodnie z trybem określonym w usdg, jeżeli miały istotny wpływ na wyniki kontroli, nie mogą stanowić dowodu w żadnym postępowaniu administracyjnym, podatkowym, karnym lub karnym skarbowym dotyczącym kontrolowanego przedsiębiorcy. W prowadzonej przez autora sprawie sądowej sądy obu instancji uznały, że dowody takie (np. protokół kontroli) są zdyskwalifikowane również w postępowaniu cywilnym. W rezultacie sąd nakazał pozwanemu NFZ zwrot kary umownej. Wyrok jest prawomocny.

Jeszcze bardziej istotną konsekwencję naruszenia prawa podczas kontroli przewiduje art. 77 ust. 4 usdg. Stanowi on, że przedsiębiorcy przysługuje odszkodowanie, jeżeli poniósł on szkodę na skutek przeprowadzenia czynności kontrolnych z naruszeniem przepisów prawa. Przedsiębiorca może zatem wystąpić do sądu z pozwem przeciwko NFZ. W prowadzonych przez autora sprawach sądowych świadczeniodawcy domagają się zarówno zwrotu kary umownej wymierzonej na skutek bezprawnej kontroli, jak i odszkodowania za korzyści utracone z powodu bezpodstawnego wypowiedzenia przez NFZ umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.